

نقد نمایشگاه عکس جشن نقره

نقد فراخوان دومین جشن نقره دانشگاه هنر

بهار احمدی‌فرد

در فراخوان جشنواره واژه «شهر» در مرکز پوستر توجه را جلب می‌کند، توجهی همراه با دلزدگی: به دلیل تکرار بالای واژه شهر در عناوین همایش‌ها، کلاس‌ها و مقالات و متون نقد هنری این روزها. شاید به آن دلیل که شهر می‌تواند به‌عنوان محملی اتخاذ شود که قادر است همه هنرها را به هم ربط دهد و پاسخ‌گوی مد رویکرد «اینتردیسلپنری» در دوره‌های دنباله‌دار مؤسسات هنری باشد. معماری شهری و ادبیات، روایت شهری و سینما، فضای شهری و عکاسی و ...

اگر به متن فراخوان برگردیم هیچ‌گونه جهت‌دهی در باب نحوه گرفتن و ساخت آثار نوشته نشده است، به جزء آنکه آثار به مدیوم عکاسی محدود شده‌اند. اما با این پیشفرض که رویکرد جشن نقره سال پیش در نگاه برگزارکننده این دوره هم باقی مانده باشد، می‌توان کلیتی درباره دیدگاه دانشگاه هنر در برگزاری جشن نقره دست یافت.

جشن نقره سال ۹۵ با عنوان جهان‌شمول و درعین‌حال غریب «زیبایی‌شناسی با رویکرد قدرت انتقال محتوا» برگزار شد، عنوانی که می‌تواند به‌عنوان یکی از ارتجاعی‌ترین عناوین ممکن برای یک فستیوال هنری انتخاب شود: عکاس باید با تن دادن به قراردادهای زیبایی‌شناسانه از پیش تأیید شده، فرمی را برگزیند که او را در جایگاه اتوریته و قدرت برای انتقال محتوا بنشانند. در توضیح فراخوان آمده است که هدف از انتخاب این عنوان تأمل جدی‌تر بر تأثیر و فراگیری عکاسی با موبایل بر ارزش‌های زیبایی‌شناسانه مدیوم عکاسی در دوران قبل از گوشی‌های هوشمند است.

احتمالاً تأمل جدی‌تر بر این موضوع به اضافه شدن یک بخش جدید به جشن عکس نقره سال بعدی شده است: در سال نودوشش برای اولین بار عکاسی با موبایل در فراخوان گنجانده شده است. هرچند رقابت عکس‌های موبایلی در بخش جدا همچنان در پی ارج نهادن به ارزش‌های سنتی مدیوم عکاسی است و نه پذیرش و انعطاف‌پذیری نهاد دانشگاه در برابر تغییرات اجتناب‌ناپذیر سیر تاریخ عکاسی که از آغاز تاریخ خود همواره به سوی آسان‌تر شدن، فراگیرتر شدن بوده است.

نکته مشکوک دیگر در متن فراخوان، تأکید بر واژه «من» در محورهای جشنواره است:

مردم شهر من، کسب‌وکار در شهر من

محیط‌زیست شهر من، مناظر شهر من

ایمنی در شهر من، معماری شهر من

با توجه به تعارضات و تناقضات همراه با تعریف واژه «من»، چنین تأکیدی بر آن عجیب می‌نماید. نکته قابل‌توجه بعدی تعمیم دادن واژه شهر به زیستگاه انسانی است، از روستا تا شهرهای تاریخی و باستانی ایران. یعنی شهر به

معنای باستانشناسانه آن با سرآغاز سومریان استفاده شده است و نه شهر به‌عنوان نقطه عطفی در ورود مدرنیته به ایران و فاعلیت فضایی شهر بر هنر نوگرای ایران. شهر به معنای سومری به واژه «شهر» بار ایران‌شهری می‌دهد و با توجه به «من» های متعدد در محورهای جشنواره می‌توان گفت برای نویسنده این فراخوان بین دو موضوع «شهر» و «ایران من» تفاوتی وجود ندارد!